

Рабаданова Л. В., м.н.с. відділу
наукової реферативної інформації
ДНПБ України ім.
В. О. Сухомлинського

РЕФЕРАТИВНА ІНФОРМАЦІЯ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ

У сучасних умовах зростає кількість накопиченої інформації та її доступність. Водночас, постає проблема ефективного пошуку і раціонального використання інформації. Це пояснює підвищення інтересу до поняття «інформаційна культура». Дану категорію науковці розглядають у широкому сенсі – як частину загальної культури людини та у вузькому – як оптимальні засоби застосування інформації з метою вирішення практичних та теоретичних задач.

Інформаційно-аналітична діяльність передбачає збір, аналітико-синтетичну переробку інформації, а також подання її у зручній формі (дайджест, довідка, резюме, реферат). Така діяльність може виступати засобом формування інформаційної культури через підвищення ефективності пошуку та подачі інформації. Адже інформаційно-аналітична діяльність визначає перехід від оригінальності кожної розвідки до узагальнення об'єктивних наукових висновків по певній тематиці. І як, наслідок, відбувається перехід від когнітивного до аксіологічного виміру у дослідженні інформації.

Акцентуємо увагу, на реферуванні інформації, що дозволяє досліднику певного питання апелювати до інформації у згорнутому вигляді і зменшити часові та інтелектуальні затрати, розширивши при цьому кількість проаналізованих джерел. Звернення до реферативної інформації виступає одним із засобів підвищення оперативності та продуктивності інформаційно-аналітичної діяльності на етапі пошуку джерел, які необхідні для розкриття

обраної тематики. Тобто, по суті реферативна інформація виступає в якості вказівки на необхідні джерела для дослідження.

Наразі у національному інформаційному просторі постає поняття «інформаційного перевантаження», і навіть «інформаційної інтоксикації». Зокрема, дане поняття проілюстровано у зв'язку із суспільно-політичними обставинами. Подолання даної проблематики знаходиться у взаємозалежності з рівнем інформаційної культури особистості. Високий рівень інформаційної культури полегшує адаптацію до існування великого масиву різнопланової інформації, що характеризує сучасний інформаційний простір.

Важливим елементом інформаційної культури постає вміння самостійно здобувати інформацію. Звернення користувача до реферативної інформації дозволяє проявити незалежність та розвинути навички інформаційного пошуку нових знань для розроблення тематики дослідження. Адже, реферування полягає у науковому аналізі розвідки та скороченні обсягу інформації при збереженні сутності.

Інформаційна культура також передбачає, що дослідник повинен навчитися основ реферування, що допоможе у обробці інформації. Поряд з фіксуванням фактажу існує потреба у власній інтерпретації чужих розвідок, що сприятиме кращому засвоєнню інформації, яка в них представлена. Тобто, створення нової інформації на основі доступної виступає особливістю реферування, і також має значення у розвитку інформаційної культури особистості.

Зауважимо, що магістральною проблемою в межах інформаційного суспільства виступає верифікація масиву інформації. Оціночні судження стосовно реферативної інформації передбачають глибокі спеціальні знання та вміння аналізувати, але, з іншого боку, полегшують процес підбору інформації, яка необхідна для розкриття конкретної тематики.

Відмітимо, важливість мотивації особистості до пошуку інформації. Реферативна інформація може стати в нагоді у формуванні мотивації, через

сприяння орієнтації в інформаційних потоках, що має особливе значення під час наукової діяльності. Таким чином, інформаційну культуру можна також досліджувати як складову професійної культури. У такому зрізі інформаційна культура розкривається через інформаційну компетентність, як здатності розуміти, коли потрібна інформація та розкривати, віднаходити, оцінювати та ефективно послуговуватися цією інформацією для розв'язання певних питань та проблем.

Реферативна інформація і розвиток професій, що передбачають постійне оновлення інформації та соціальну комунікацію (науковці, педагоги, бібліотекарі), нерозривно пов'язані. Це пов'язано із професійною необхідністю у вмінні адекватно визначити актуальність певної інформації, здійснити її ефективний пошук і аналіз.

Важливе значення для формування інформаційної компетентності має також соціальна комунікація. В процесі міжособистісної комунікації кожен з учасників одержує нову інформацію, яка формується через додання до неї нового смислу залежно від ролі даної інформації для учасників спілкування. Таким чином, використання реферативної інформації дозволяє розглянути велику кількість матеріалу та відібрати необхідний фактаж, що є важливою умовою для розвитку комунікативних вмінь щодо обміну інформацією. Зрештою, комунікативна майстерність виступає важливою рисою для високого рівня інформаційної культури, та є показовою в контексті впливу на неї застосування реферативної інформації.